

Farklı bölgelerde çalışan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin Rekreatyoneel Faaliyetlere Katılımlarına Engel Olan Faktörlerin incelenmesi

İhsan YAĞCI^{1A}, Cüneyt SEYDİOĞLU^{2B}, Mustafa Zahit SERARSLAN^{3C}

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Afyon Lisesi

² İstanbul Topkapı Üniversitesi

³ İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi,

Address Correspondence to İhsan YAĞCI: e-mail: ihsanyagci@hotmail.com

A:Orcid ID: 0000-0002-3607-8585 B:Orcid: 0000-0002-4595-0574 C:Orcid: 0000-0001-7181-9118

Özet

Bu çalışmanın farklı bölgelerde çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin rekreatyoneel etkinliklere katılımını etkileyen faktörlerin tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma; nicel araştırma modeline göre tasarlanmış olup, betimsel ve ilişkisel taramaya yönelik bir yöntem tercih edilmiştir. Veri toplama yöntemi olarak anket (survey) tekniği uygulanarak gönüllülük esasına dayalı online ve yüz yüze veri toplanmıştır. Araştırmaya İstanbul, Kocaeli, Afyon ve Rize illerinde, 2022-2023 eğitim öğretim yılında devlet okullarda görev yapan (n=485) beden eğitimi öğretmenleri katılmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, medeni durum, mesleki tecrübe, çalışılan il ve çalışılan okul türü) ilişkin bilgiler "kişisel bilgi formu" ile elde edilmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinin boş zaman engellerini ölçmek amacıyla Alexandris ve Carroll tarafından 1997 senesinde geliştirilmiş olup, Karaküçük ve Gürbüz (2007) Türkçe'ye uyarlanmış ve Gürbüz, Öncü ve Emir (2012) tarafından Türkçe'ye kısa formu çevrilen "Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek 18 madde 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Elde edilen veriler SPSS 25.0 paket programına girilmiş ve analizler bu program aracılığı ile yapılmıştır. İstatistiksel analiz olarak Bağımsız Örneklem T testi ve Oneway ANOVA analizi uygulanmıştır. İstatistiksel olarak $p<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Araştırmada yapılan istatistiksel analizler neticesinde katılan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre boş zaman engelleri alt boyutlarında puanlarında istatistiksel olarak farklılık bulunmamıştır ($p>,05$). Bir diğer sonuca göre öğretmenlerin yaşadıkları şehir değişkeni ile boş zaman engellerine ait bulgulara göre Tesis Eksikliği ve Arkadaş Eksikliği alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Rize'de çalışan öğretmenlerin, İstanbul'da çalışan öğretmenlere göre Tesis Eksikliği ve Arkadaş Eksikliği alt boyutlarında daha yüksek puan ortalamasının olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun İstanbul şehrinin diğer illere göre aktivite imkanlarının daha fazla olduğu, sosyal hayatın daha yoğun olduğundan dolayı olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Rekreatyon, boş zaman, zaman, beden eğitimi ve spor öğretmeni.

GİRİŞ

Pek çok filozof, sanatçı ve bilim insanı zaman kavramını kendi faaliyet gösterdiği alanda ve kendi yöntemleri ile değerlendirmektedir. Zaman pek çok toplumun inanç sistemi dahilinde çok farklı konulara sahip olsa da tüm insanlık için son derece önemli olmaktadır. Zaman yalnızca kültürlerin bir ölçütü olarak değerlendirilmemektedir aynı zamanda toplumların sahip olduğu kültürlerin yapısal bileşenlerini meydana getirmektedir. Zaman meydana gelen iletişimin en önemli öğelerinden biri olmaktadır. Zaman kavramları temel olarak bir toplumun sahip olduğu kültürün kimliğini ve temelini oluşturan değerler ve inançlar çekirdeğine ait olmaktadır (Topakkaya, 2012). Platon, zaman kavramını insanlığın var olanları idrak edememesi ile birlikte ortaya çıkan bir çeşit taklit olarak tanımlamaktadır. Aristoteles ise zamanı farklı sorular ekseninde değerlendirmektedir. Ona göre zaman var mıdır ve varsa bu zamanın doğası nasıldır gibi sorular oldukça büyük bir önem taşımaktadır (Aristoteles, 1996: 21-29).

Gürbüz ve Henderson (2013) boş zaman kavramının literatürde 'leisure' olarak kullanıldığını Türkçe 'de ise boş zaman, serbest zaman olarak kullanıldığını ifade etmişlerdir. Boş zaman kavramı üzerine literatürde birçok çalışmaya ulaşmak mümkündür. Boş zaman değişken bir kavram olup, tek bir tanımı bulunmamakla birlikte kültürden kültüre toplumdan topluma değişiklik göstermektedir (Çuhadar, 2020). Modern insanlık tarihinin başlangıcından bu yana boş zaman kapsamının ne olduğuna ilişkin cevaplar aranmaktadır. Boş zaman, günlük zorunlu ihtiyaçların karşılandıktan sonra arta kalan bir zaman bölümü olarak tanımlanmaktadır (Karaküçük, 2008). Boş zaman tanımı yapılırken genellikle bu etkinliklerin insanlara çeşitli faydalar sağladığı belirtilse de boş zaman kavramına ilişkin genel geçer standart bir tanımın olmadığı görülmektedir (Shores ve West, 2010).

Boş zaman faaliyetlerine aktif katılım yoluyla, sosyal, fiziksel, psikolojik, zihinsel ve toplumsal açıdan bir dizi faydalı sonuç veri elde edilebilmektedir. Bazen katılım sağlamak için bazı engellerin üstesinden gelmek gerekebilmektedir. Bu durum kişisel çaba ve sabır gerektirmekte ve farklı zamanlarda zihinsel veya fiziksel mücadelelerin sonucu olabilmektedir. Boş zaman faaliyetlerine katılmadaki zorluklar ve imkânsızlıklar, bireylerden veya kendileri dışındaki nedenlerden kaynaklanmakta ve boş zamanlarda faaliyetlere katılmada engel olarak adlandırılmaktadır

(Crompton ve diğerleri, 2005). Boş zaman engelleri, tarihsel gelişim açısından 1970'lerde araştırılmaya başlanan bir kavram olmasına rağmen, alana olan ilgi 1980'lerde artmış ve bu ilgi 1990'larda hızla gelişmiştir. 1980'lerde ilgili kavramlar üzerine yapılan araştırmalar, engellerin boş zamanlara katılım üzerindeki etkisiyle ilgili olmasına rağmen, boş zaman engelleri teorisi 1990'larda ortaya çıkmaya başladığı görülmektedir. Boş zaman engelleriyle ilgili araştırmalar, özellikle son 10-15 yılda giderek artmıştır ve boş zaman literatüründe kendine bir yer bulmuştur. Bu kavram, bireylerin boş zaman etkinliklerine katılmasını, katıldıkları etkinliklerden keyif almasını ve boş zaman hizmetlerinden yararlanmasını engelleyen ve etkileyen bir dizi faktör olarak tanımlanmaktadır (Jenkins ve Picram, 2003).

Boş zamanların değerlendirilmesi insanlar için önemli bir ihtiyaçtır. Oluşturduğu toplum ve yaşadığı çevresi ile çift yönlü ilişki içerisinde yaşayan kişi, boş zamanlarını değerlendirirken, kendini tanıma, ifade etme, olumsuz düşüncelerden kurtulma ve bu şekilde tatmin olmaya çalışırken aynı zamanda kişiliğini de geliştirme imkânı bulur (Kır, 2007). Alexandris'e (1997) göre, rekreasyon faaliyetlerinin birçok ülkede büyük reklam kampanyaları ile çok ilerleme kaydettiğini ve fiziksel, psikolojik ve sosyal yararların rekreasyona duyulan ihtiyacın potansiyelini artırmaktadır. Rekreasyonel ihtiyaçlar, insan davranışlarına temel olabilecek tek bir neden veya faktöre bağlı kalmaksızın birçok nedenden dolayı analiz gerektirmektedir. Rekreasyona duyulan ihtiyaç, rekreasyon faaliyetlerinin kişisel ve toplumsal olarak sağladığı faydalardan ileri gelmektedir (Karaküçük, 2005). Bireylerin veya toplumun rekreasyonel etkinliklere katılabilmesi ya da katıldıkları rekreasyon etkinliklerini daha iyi koşullarda yapabilmesi için birçok kriterin oluşması gerekmektedir. Bu kriterlerden öncelikli olanlar ise zaman, yeterli maddi güç ve rekreasyon faaliyetlerinin yapılabileceği alanların varlığıdır (Sevil, Şimşek vd. 2012).

Araştırmamızın amacı doğrultusunda Beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel ve zihinsel sağlıklarını korumaları ve geliştirmeleri önemlidir. Rekreasyon aktiviteleri, düzenli egzersiz yapmalarını sağlar, fiziksel kondisyonlarını artırır ve sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik eder (Tuna, 2023). Öğrencilere örnek olmak, beden eğitimi öğretmenlerinin görevlerinden biridir. Kendi boş zamanlarında aktif bir yaşam tarzını sürdürerek, öğrencilere fiziksel aktivitenin önemini gösterirler. Bu sayede öğrencilerin daha sağlıklı alışkanlıklar

geliştirmelerine yardımcı olabilirler. Rekreasyon aktiviteleri, beden eğitimi öğretmenlerinin stresini azaltmalarına yardımcı olabilir. Öğretmenlik yoğun ve zorlu bir meslek olabilir, bu nedenle düzenli olarak rekreasyon aktivitelerine katılarak zihinsel rahatlama sağlayabilirler. Farklı rekreasyon aktiviteleri, beden eğitimi öğretmenlerinin yaratıcılıklarını artırabilir. Farklı sporlar veya aktiviteler deneyimlemek, ders içi ve dışında öğrencilere çeşitli yaklaşımlar sunmalarını sağlayabilir. Rekreasyon aktivitelerine katılarak öğretmenler, farklı insanlarla tanışma ve sosyal ilişkilerini geliştirme fırsatı bulabilirler. Bu da hem kişisel hem de mesleki gelişimlerine olumlu katkı sağlayabilir. Beden eğitimi öğretmenleri, rekreasyon aktiviteleri sırasında liderlik, iletişim, takım çalışması gibi becerilerini geliştirebilirler. Bu becerileri daha sonra sınıf içi etkileşimlerinde ve spor etkinliklerinde daha etkili bir şekilde kullanabilirler. Kendi rekreasyon hedefleri belirlemek ve bu hedeflere ulaşmak, beden eğitimi öğretmenlerinin motivasyonunu artırabilir. Bu motivasyon, öğrencilere ilham vermek ve onları kendi hedeflerine yönlendirmek için kullanılabilir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel tarama modelinde tasarlanmıştır. Betimsel tarama modeli bireyleri simgeleyen kategoriler arasında ilişkileri belirlemek amacıyla kullanılan bilgi toplama yöntemidir. Farklı bölgelerde çalışan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımlarına Engel Olan Faktörlerin belirlenmesi amacıyla tarama modeli ile tasarlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri oluştururken, araştırmanın örneklemini İstanbul, Kocaeli, Afyon ve Rize illerinde, 2022-2023 eğitim öğretim yılında, devlet okullarında görev yapan (n=485) beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Demografik bilgi formu: Araştırmacı tarafından hazırlanmış bu formda katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni durum, mesleki tecrübe, çalışılan il ve çalışılan okul türü gibi sorulara yer verilmiştir. Bu sorular çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel özellikleri hakkında bilgi toplamak ve araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır.

Boş zaman engelleri ölçeği: Bu ölçek 1997 senesinde Alexandris ve Carroll tarafından geliştirilmiştir. Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Gürbüz Öncü ve Emir (2012) tarafından yapılmıştır. Ölçek toplam 18 maddeden ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğe verilecek cevaplar; 1- Kesinlikle Önemsiz, 2- Önemsiz, 3-Önemli, 4- Çok Önemli şeklindedir. Ölçeğin alt boyutları; birey psikolojisi, bilgi eksikliği, tesis eksikliği, arkadaş eksikliği, zaman ve ilgi eksikliği şeklindedir.

Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmış ve hata payı 0.05 olarak kabul edilmiştir. Verilerin değerlendirilme aşamasında tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak yüzde, sayı, standart ve sapma ortalama uygulanmıştır. Normallik varsayımı için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin -1,5 ile +1,5 aralığında olduğu saptanmış ve bu bağlamda veriler normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. (Tabachnick ve Fidell, 2013). İkili bağımsız grup karşılaştırılmasında, independent sample t-test, ikiden fazla bağımsız grup karşılaştırılmasında ise one way ANOVA testi kullanılmıştır. One way ANOVA analizi sonucunda, farkın kaynağını belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olan Tukey testi kullanılmıştır.

Araştırmanın Etiği

Mevcut araştırma süresince “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiş olup ilgili araştırma İstanbul Topkapı Üniversitesi, Akademik Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonu, E-49846378-050.01.04-2300010580 sayılı etik kurul kararı ile onaylanmıştır.

BULGULAR

Bulgular kapsamında ilk olarak araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin demografik dağılımları incelenmiş, daha sonra ise katılımcıların boş zaman engellerini belirlemek amacıyla demografik özelliklerine göre analizler gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin demografik değişkenlere göre cinsiyet, yaş, medeni durum, mesleki tecrübe, çalışılan il ve çalışılan okul türü değişkenlerine ilişkin elde edilen verilerin dağılımı Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Sporculara İlişkin Demografik Bulgular			
Değişken		Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet			
	Kadın	214	44,1
	Erkek	271	55,9
Medeni Durum			
	Evli	197	40,6
	Bekar	288	59,4
Yaş			
	22-25	134	27,6
	26-29	141	29,0
	30 ve üstü	210	43,4
Çalışılan il			
	İstanbul	173	35,6
	Afyon	94	19,4
	Kocaeli	136	28,1
	Rize	82	16,9
Çalışılan okul türü			
	Ortaokul	191	39,3
	Lise	294	60,7
Mesleki Tecrübe			
	2 yıl ve altı	123	25,3
	3-6 yıl	217	44,7
	7 yıl ve üstü	145	30,0
	Toplam	485	100

Demografik özelliklere baktığımız zaman çalışmaya katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin 214'ü kadın, 271'i erkektir. 197 öğretmen evliyken 288 öğretmen bekarıdır. 134 beden eğitimi öğretmeni 22-25 yaş aralığında iken 141'i 26-29 yaş ve 210 öğretmen 30 ve üstü yaş aralığındadır. Çalışmamıza katılan öğretmenlerin 173'ü İstanbul, 136'sı Kocaeli, 94'ü Afyon ve 82 öğretmende Rize ilinde çalışmaktadır.

Çalışmamıza en çok İstanbul ilinden öğretmen katıldığı görülmektedir. Öğretmenlerin 191'i ortaokullarda çalışırken 294'ü Lisede çalışmaktadır. Katılımcıların meslekte çalışma sürelerine bakıldığında 123'ü 2 yıl ve altı süre, 217'si 3-6 yıl arası ve 145 öğretmende 7 yıl ve üstünde görev yaptığı belirlenmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların ölçek puanlarının çarpıklık-basıklık ve kolmogorov-smirnov testi anlamlılık düzeyi sonuçları

Boyutlar	n	Çarpıklık	Basıklık	p
Boş Zaman Engelleri Ölçeği Toplam	542	.295	.568	.000
Birey Psikolojisi	542	.185	-.126	.000
Bilgi Eksikliği	542	.298	.345	.000
Tesis Eksikliği	542	-.096	-.212	.000
Arkadaş Eksikliği	542	-.182	-.126	.000
Zaman	542	.153	.569	.000
İlgi Eksikliği	542	.436	.352	.000

Tablo 2'de Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçlarına bakıldığında, beden eğitimi öğretmenlerinin Boş Zaman Engelleri Ölçeği toplam ve alt başlıklarından aldıkları puanların normal dağılım göstermediği gözlemlenmiştir. Ancak, normal dağılım eğrilerine bakıldığında sapmaların aşırı olmadığı ve değerlerin ± 1 aralığında olduğu görülmüştür. Literatürde; bu değerlerin ± 1 aralığında yer almasının normallikten aşırı sapmalar olmaması

şeklinde ifade eden çalışmaların varlığı mevcuttur (Büyüköztürk, 2007). Bu bilgiler doğrultusunda normal dağılım testlerinin uygulanmasına karar verilmiştir. Değişkenler ortalama \pm standart sapma, yüzde ve frekans değerleri kullanılarak ifade edilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Yapılan t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	X	S.s.	t	p
Birey	Kadın	214	3,52	,97	-,942	,347
Psikolojisi	Erkek	271	3,67	,93		
Bilgi	Kadın	214	4,22	,86	-,218	,827
Eksikliği	Erkek	271	4,25	,87		
Tesis	Kadın	214	4,09	,57	-,148	,883
Eksikliği	Erkek	271	4,11	,53		
Arkadaş	Kadın	214	2,99	,87	-,236	,814
Eksikliği	Erkek	271	3,03	,97		
Zaman	Kadın	214	3,75	,65	-,733	,464
	Erkek	271	3,83	,60		
İlgi	Kadın	214	3,55	,93	,159	,873
Eksikliği	Erkek	271	3,53	1,04		

Tablo 3 incelendiğinde, çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre boş zaman engelleri alt boyutlarında puanlarında istatistiksel olarak farklılık bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4. Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Yapılan t Testi Sonuçları

	Medeni Durum	N	X	S.s.	t	p
Birey	Evli	197	3,38	,98	-2,62	,009*
Psikolojisi	Bekar	288	3,69	,93		
Bilgi	Evli	197	4,17	,89	-,927	,355
Eksikliği	Bekar	288	4,27	,84		
Tesis	Evli	197	4,11	,59	,495	,621
Eksikliği	Bekar	288	4,08	,53		
Arkadaş	Evli	197	2,97	,95	-,438	,662
Eksikliği	Bekar	288	3,02	,83		
Zaman	Evli	197	3,68	,98	-2,02	,044*
	Bekar	288	3,84	,93		
İlgi	Evli	197	3,63	,95	2,193	,029*
Eksikliği	Bekar	288	3,34	,98		

Tablo 4’de araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin medeni durum değişkeni ile boş zaman engellerine ait bulgulara göre Birey Psikolojisi, Zaman ve İlgi Eksikliği alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < ,05$). Bilgi Eksikliği, Tesis Eksikliği ve Arkadaş Eksikliği alt boyutlarında istatistiksel olarak bir farklılık tespit edilememiştir ($p > ,05$).

Tablo 5. Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Şehir	N	X	S.S.	f	p	Fark
Birey Psikolojisi	İstanbul	115	3,40	,81	,551	,577	
	Afyon	91	3,36	,91			
	Kocaeli	87	3,59	,58			
	Rize	137	3,39	,85			
Bilgi Eksikliği	İstanbul	115	3,13	,93	,483	,618	
	Afyon	91	2,98	1,12			
	Kocaeli	87	3,09	,49			
	Rize	137	3,08	1,08			
Tesis Eksikliği	İstanbul	173	2,83	,88	4,035	,004	4-1
	Afyon	94	3,12	1,07			
	Kocaeli	136	3,00	,96			
	Rize	82	3,92	1,00			
Arkadaş Eksikliği	İstanbul	173	3,10	,58	2,361	,019	4-1
	Afyon	94	3,90	,70			
	Kocaeli	136	3,82	,55			
	Rize	82	4,20	,64			
Zaman	İstanbul	173	3,34	,50	0,558	0,64	
	Afyon	94	3,51	,52			
	Kocaeli	136	3,38	,46			
	Rize	82	3,58	,11			
İlgi Eksikliği	İstanbul	115	3,65	,83	1,075	,343	
	Afyon	91	3,45	,90			
	Kocaeli	87	3,49	,85			
	Rize	137	3,52	,86			

Tablo 5’de araştırmaya katılan beden eğitimi retmenlerinin yaşadıkları Şehir değişkeni ile boş zaman engellerine ait bulgulara göre Tesis Eksikliği ve Arkadaş Eksikliği alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan tukey analizi sonucunda, Rize’de çalışan retmenlerin, İstanbul’da çalışan retmenlere göre Tesis Eksikliği ve Arkadaş Eksikliği alt boyutlarında daha yüksek puan ortalamasının olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun İstanbul Şehrinin diğer illere göre aktivite imkanlarının daha fazla olduğu, sosyal hayatın daha yoğun olduğundan dolayı olduğu düşünülmektedir.

TARTIŐMA SONUÇ

Bu alıŐma farklı bölgelerde çalışan beden eğitimi retmenlerinin rekreasyonel etkilere katılımını etkileyen faktörlerin araŐtırılması amacı ile yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre sonucunda çalışmaya katılan beden eğitimi retmenlerinin cinsiyet değişkenine göre boş zaman engelleri alt boyutlarında puanlarında istatistiksel olarak farklılık bulunmamıştır (p> ,05). Bakay (2018), cinsiyet değişkeni ile boş zaman yönetimi arasında anlamlı farklar bulunmadığı sonucuna ulaŐmıŐlardır ve bu sonuÇ mevcut çalıŐmamızı destekler niteliktedir. BaŐka çalıŐmalarda ise KŐkeŐmen ve ark., (2020), Soyer ve ark., (2017), IŞıkgöz ve ark., (2021), Durhan ve ark., (2017), Arı (2017) ve Duran ve ark. (2020) araŐtırmalarında mevcut çalışmanın aksimize cinsiyet değişkeni ile ilgili anlamlı farklar olduğu sonucuna ulaŐmıŐlardır. Tolukan’ın (2010) yaptığı çalıŐmada da sadece “bilgi eksikliği” alt boyutunda “kadın” katılımcılar lehine farklılık çıkmasına rağmen; araştırma incelendiğinde tüm alt boyutlarda kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla daha fazla etkilendikleri görülmektedir. Kelly’in (1990) alıŐmasına göre, kadınların boş zamanlarında iki büyük engelle karŐılaŐtıkları görülmektedir. Bunlardan ilki; kadınların ev dışında gerçekleŐen etkilere katılımlarının az olmasıdır. Bunun nedeninin ise genellikle ocuk bakımına erkeklerden daha fazla zaman ayırmaları olduğu düşünülmektedir. İkinci fark ise kadınların fiziksel aktivitelere katılma alışkanlığını kazanmadan yetiŐtirildikleri için daha sonraki yıllarda etkilere katılmada zorluk yaŐamalarıdır.

Çalışmamıza katılan beden eğitimi retmenlerinin medeni durum değişkeni ile boş zaman engellerine ait bulgulara göre Birey Psikolojisi, Zaman ve İlgi Eksikliği alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Saruhan ve Göksoy’un (2013)

yaptığı araştırmaya göre, “Boş Zaman Engelleri lği’nin alt boyutlarının katılımcıların “tesisler/hizmet ulaŐım” alt boyutunda medeni duruma göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. ıkan sonuŐtan, bekar katılımcıların evli katılımcılara oranla, etkilere katılırken bağımsız hareket edebilme seçeneğinin olduğu söylenbilir. Solak (2022) Boş Zaman Engelleri ve Fiziksel Aktivite z değeri İliŐkisi: Ev hanımları zerine Bir Uygulama isimli çalıŐmasının sonuÇlarına göre boş zaman engelleri lği alt boyutu olan “zaman yetersizliği” medeni durumlarına göre anlamlı Şekilde farklılık tespit etmiŐtir. Boş zaman engelleri lği alt boyutları olan; birey psikolojisi, bilgi eksikliği, tesis yetersizliği, arkadaş eksikliği, ilgisizlik ve boş zaman engelleri toplam puanları medeni durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiŐtir sonucuna ulaŐmıŐtır.

Araştırmaya katılan beden eğitimi retmenlerinin yaşadıkları Şehir değişkeni ile boş zaman engellerine ait bulgulara göre Tesis Eksikliği ve Arkadaş Eksikliği alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. KarakŐk ve diğerleri (2011) yaptıkları “Ankara İlindeki bireylerin rekreasyonel etkilere katılımındaki engellerin belirlenmesi” konulu çalıŐmada 2531 kiŐinin katıldığı araştırma yapmıŐlardır. Bireyleri rekreasyonel aktivitelere katılımlarını engelleyen 3 temel faktörün olduğunu belirtmiŐlerdir. Bunların sırasıyla “tesis/hizmet ve ulaŐım”, “bilgi eksikliği ve “zaman yetersizliği” olduğunu vurgulamıŐlardır.

SonuÇ olarak farklı illerde çalışan beden eğitimi retmenlerinin rekreatif etkilere katılımını engelleyen faktörler, coğrafi, kültürel, ekonomik ve sosyal farklılıklardan dolayı değişebilir. İller arasındaki ekonomik ve iş koŐulları farklılık gösterebilir. Örneğin, İstanbul gibi büyük Őehirlerde yaşam maliyeti daha yüksek olabilir ve bu da üretmenleri ek iş arayıŐına yönlendirebilir, bu da rekreatif etkilere ayırdıkları zamanı kısıtlayabilir. İŞ yükü, servis süreleri ve diğer taahhütler retmenlerin boş zamanlarını etkileyebilir. Yoğun ders programları, ek dersler veya okul sonrası etkilere, rekreatif etkilere katılımı sınırlayabilir. İller arası ulaŐım farklılıkları, retmenlerin rekreatif etkilere katılma kabiliyetini etkileyebilir. UlaŐımın zorluğu veya maliyeti, katılımı olumsuz etkileyebilir. İller arasındaki kültürel farklılıklar, rekreatif etkilere olan ilgiyi etkileyebilir. Bir bölgede belirli bir etkilere verilen değer, diğer bölgelerde aynı derecede olmayabilir. İller arasındaki ekonomik

farklılıklar, öğretmenlerin ekonomik olarak rekreatif etkinliklere katılma yeteneğini etkileyebilir. Daha düşük gelir seviyeleri, katılımı sınırlayabilir. Okul yönetimi ve ilgili kurumlar, öğretmenlere rekreatif etkinliklere katılma fırsatları sağlama konusunda farklı yaklaşımlar sergileyebilir. İdari destek olmadan etkinlikler düzenlemek veya katılmak zor olabilir. Fiziksel olarak aktif bir işte çalışan beden eğitimi öğretmenleri, bazen iş sonrası ekstra etkinliklere katılmak yerine dinlenmeyi tercih edebilirler. Bireysel motivasyon, ilgi ve hobi faktörleri, öğretmenlerin rekreatif etkinliklere katılma isteğini etkiler. Kişisel ilgi alanlarına uygun etkinlikler daha cazip olabilir. Sosyal çevre ve destek, öğretmenlerin etkinliklere katılımını etkileyebilir. Arkadaşlar veya aile üyeleri ile katılma imkanı, etkinliklere katılımı artırabilir. Her ilde eğitim sistemi ve politikalar farklılık gösterebilir. Bu da öğretmenlerin zamanını ve enerjisini farklı şekillerde yönlendirmelerine neden olabilir.

Bu faktörler, iller arasında değişebilir ve her öğretmen için farklı bir deneyime yol açabilir. Etkinliklere katılımı anlamak ve desteklemek için bölgesel farklılıkları göz önünde bulundurmamak önemlidir.

KAYNAKLAR

1. Alexandris, K., (1998). An Analysis of Leisure Constraints Based on Different Recreational Sport Participation Levels: Results from a Study in Greece. *Leisure Sciences*, Vol 19, No 1, 1-15.
2. Arı, Ç. (2017). Pedagojik Formasyonda Kayıtlı Öğretmen Adaylarının Boş Zaman Yönetimleri ve Yaşam Kaliteleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Ankara: Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
3. Aristoteles. (1996). Fizik. Zaman kavramı. (ss. 8-41). (S. Babür, Çev.) Ankara: İmge
4. Bakay, M. (2018). Ortaöğretim öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının belirlenmesi (Master's thesis, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
5. Büyükoztürk Ş. (2007). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı, (7.baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
6. Crompton, J.L., Jackson, E.L. ve Witt, P. (2005). Integrating benefits to leisure with constraints to leisure. In E.L. Jackson (Ed.), *Constraints to Leisure*, State College. PA: Venture.
7. Çuhadar, A. (2020). Sosyal medya kullanımı ve boş zaman yönetimi ilişkisinin incelenmesi: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma (Master's thesis, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi).

8. Duran, Ü. B., Güler, C., & Çavuşoğlu, S. B. (2020). Tenis Oyuncularında Boş Zaman Yönetimi ve Yaşam Doyumu. *Turan: Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 12(48), 302-313.
9. Durhan, T. A., Akgül, B. M., & Karaküçük, S. (2017). Rekreatif Amaçlı Yüzme Sporuyla Uğraşan Bireylerin Boş Zaman Yönetimleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(4), 8-16
10. Gürbüz, B. ve Henderson, K. (2013). Exploring The Meanings Of Leisure Among Turkish University Students. *Croatian Journal Of Education: Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 15(4), 927-957.
11. Gürbüz, B., Yenel, F., Özdemir, A. S., Akgül, B. M., & Karaküçük, S. (2011). Türk Toplumunun Boş Zaman Değerlendirme Profili: Ankara İli Örneği. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 41-51.
12. Işıkgöz, M. E., Gürbüz, P. G., & Esentaş, M. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Yönetimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 413-429.
13. Jenkins, J. M. ve Pigram, J.J. (2003). *Encyclopedia of leisure and outdoor recreation*. London and New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
14. Karaküçük, S. (2005). *Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme) "Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma (5. Baskı)*, Ankara: Gazi Kitabevi.
15. Kır, İ. (2007). "Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri: KSÜ Örneği", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17/2, 307- 328.
16. Küçükmesmen, E., Şimşek, A., & Türkoğlu, M. E. (2020). Önlisans öğrencilerinin sosyodemografik özelliklerine göre boş zaman yönetimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (38), 202-231.
17. Saruhan, G. ve Göksoy, F. (2013). *Araştırma Görevlilerinin Sağlık Geliştirici Davranışları ve Boş Zamanlarını Değerlendirme Durumlarının İncelenmesi. III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, 5-7 Kasım, 11-17, Eskişehir, Türkiye.
18. Sevil, T., Şimşek vd. (2012). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını
19. Tolukan, E. (2010). Özel Yetenekle İlgili Bölümlerde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Aktivitelere Katılımlarına Engel Olabilecek Unsurların Belirlenmesi. *Yüksek Lisans. Niğde Üniversitesi, Niğde*.
20. Topakkaya, A. (2012). Zaman Kavramı Bağlamında Platon ve Aristoteles Karşılaştırması. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (13), 219-232.
21. Tuna, G. (2023). *Core Sistemi. Spor Bilimlerinde Akademik Değerlendirmeler-2*, 159.